

**Wytyczne Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego
z dnia 20 czerwca 2006 r.**

W związku z utrzymującym się wysokim poziomem liczby postępowań karnych w sprawach o wypadki drogowe popełnione przez nietrzeźwych kierowców oraz dotyczących kierowania w stanie nietrzeźwości pojazdem mechanicznym lub innym pojazdem, zauważam potrzebę podjęcia bardziej skutecznych i jednocześnie możliwych - w ramach obecnie obowiązujących przepisów - działań zmierzających do wyeliminowania, a w każdym razie znacznego ograniczenia, tych niewątpliwie wysoce szkodliwych społecznie zachowań.

Dane statystyczne za lata 2004-2005 pozwalają na sformułowanie tezy, iż dotychczasowa praktyka orzecznicza nie przynosi oczekiwanych efektów w zakresie prewencji ogólnej. Wynika z niej bowiem, że za czyny kwalifikowane z art. 178 kk i art. 178 a kk sądy orzekają w zasadzie kary wolnościowe /jedynie wobec sprawców czynów z art. 177 § 2 kk w zb. z art. 178 kk utrzymuje się ponad 60% wskaźnik orzeczeń bezwzględnej kary pozbawienia wolności/.

Zważywszy na powyższe oraz fakt, iż z doświadczenia życiowego wiadomo, że spośród kar nieizolacyjnych dla sprawców przestępstw najbardziej dotkliwe są kary majątkowe, wdrożenie praktyki zmierzającej do upowszechnienia tego rodzaju kar wydaje się ze wszech miar pożądane, przede wszystkim z uwagi na potrzebę radykalnego ograniczenia przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.

Podkreślenia wymaga, że wskazany wyżej kierunek postępowania wobec sprawców takich przestępstw przewiduje opracowany w Ministerstwie Sprawiedliwości projekt ustawy o zmianie kodeksu karnego i niektórych innych ustaw z dnia 11 maja 2006 r., który w proponowanym art. 178§ 2 zawiera nakaz orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego, prowadzonego przez znajdującego się w stanie nietrzeźwości sprawcę przestępstwa określonego w art. 174 lub 177 k.

Natomiast zawarty w projekcie przepis art. 178a § 3 kk przewiduje możliwość orzeczenia przepadku pojazdu mechanicznego wobec sprawcy czynu z art. 178a § I kk.

Niezależnie jednak od proponowanych zmian we wskazanym wyżej zakresie zauważyć trzeba, że w również aktualnie obowiązujące przepisy kodeksu karnego dają możliwość szerszego niż dotychczas orzekania, wobec sprawców omawianej kategorii przestępstw, kar o charakterze majątkowym.

I tak poza możliwością orzeczenia samoistnej kary grzywny na podstawie art. 178a k.k., lub art. 71 § k.k., w przypadku zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia bądź ograniczenia wolności, istnieje również możliwość orzeczenia środka karnego przewidzianego w art. 44 § 2 k.k., tj. przepadku pojazdu jako narzędzia służącego do popełnienia przestępstwa.

W tym miejscu zauważyć trzeba, że z ustaleń poczynionych w Biurze Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej wynika, iż w niektórych prokuraturach wdrożono już praktykę mającą na celu wykorzystanie prawnych możliwości zmierzających do szerszego niż dotychczas orzekania kar majątkowych wobec sprawców czynów kwalifikowanych z art. 178 k.k. i art. 178a k.k.

Z danych nadesłanych przez Prokuratorów Apelacyjnych w Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Białymstoku wynika, iż na obszarze właściwości podległych im prokuratur praktyką jest, że w przypadku zaistnienia prawnych możliwości zabezpieczenia pojazdu, którym poruszał się sprawca, policja dokonuje jego tymczasowego zajęcia, zaś prokurator - uznając celowość takiej

decyzji - wydaje postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym na poczet grożącej kary grzywny lub środka karnego.

Z powyższych danych wynika również, że w postępowaniu wykonawczym nie było na ogół potrzeby prowadzenia egzekucji zabezpieczonego mienia, bowiem skazani niezwłocznie uiszczali orzeczone kary majątkowe, co skutkowało zwolnieniem przez sąd pojazdu spod zabezpieczenia.

Przyjęta w wymienionych prokuraturach praktyka w zakresie stosowania zabezpieczeń majątkowych, których przedmiotem jest pojazd mechaniczny, jakim poruszał się sprawca, zasługuje na akceptację i jej upowszechnienie we wszystkich prokuraturach na terenie kraju, tym bardziej, że jak wynika z danych statystycznych przekazanych przez Prokuratora Apelacyjnego w Białymstoku, jej wdrożenie na obszarze właściwości tej prokuratury skutkowało spadkiem o ponad 8% przestępstw kwalifikowanych z art. 178 a k.k.,

W celu pełnego wykorzystania prawnych możliwości zwalczania przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji konieczne jest ukształtowanie prawidłowej praktyki. Oczywiście jest, że dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest współdziałanie wszystkich organów procesowych, jednakże szczególnie istotne zadanie spoczywa na prokuratorze, któremu przysługują określone uprawnienia zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego.

Z tego powodu w celu wdrożenia jednolitych zasad postępowania wobec sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji polecam, co następuje:

- w każdym przypadku zaistnienia przestępstwa zakwalifikowanego z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 k.k. niezwłocznie wydać postanowienie o przedstawieniu zarzutu i dokonać zabezpieczenia samochodu, którym poruszają się sprawca, na poczet grożących mu majątkowych środków karnych / art. 46§1 k.k., art. 47 § 3 k.k. i ewentualnie art. 44 § 2 k.k./;
- w razie stwierdzenia okoliczności, o której mowa w art. 295 § 1 k.p.k./obawa usunięcia mienia/, zabezpieczenie pojazdu powinno być poprzedzone jego tymczasowym zajęciem przez Policję;
- takie same działania wdrożyć w każdym przypadku zaistnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. wobec kierującego samochodem, którego stan nietrzeźwości przekroczył 1 promil alkoholu we krwi;
- w każdym przypadku zabezpieczenia pojazdu na poczet grożących kar majątkowych badać możliwość oddania go na przechowanie osobie godnej zaufania w celu ograniczenia kosztów postępowania;
- po skierowaniu do sądu aktu oskarżenia przeciwko sprawcy przestępstwa, o którym mowa wyżej, każdy wniosek w przedmiocie kary / także w trybie art.335 § 1 k.p.k./ poprzedzić oceną w zakresie możliwości zawnioskowania dotkliwych kar majątkowych, w tym przypadku samochodu służącego do popełnienia przestępstwa;
- wobec sprawców przestępstw 7. art. 178 a k.k. w pierwszej kolejności rozważać wnioskowanie kar majątkowych, przy czym ich możliwości płatnicze ustalać na podstawie wartości pojazdu wynikającej z cennika PZMot;
- wobec sprawców uprzednio skazanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości bezwzględnie wnioskować przepadek samochodu oraz o maksymalny okres zakazu prowadzenia pojazdu;
- wobec sprawców przestępstw kwalifikowanych z art. 178 i 178a k.k. wnioskować podanie wyroku do publicznej wiadomości łącznie z opublikowaniem nazwiska skazanego;

- wobec sprawców wymienionych przestępstw uprzednio karanych za tego rodzaju czyn każdorazowo rozważać celowość złożenia wniosku o opublikowanie wizerunku sprawcy na podstawie art. 13 ust. 3 Prawa prasowego.
- niezwłoczne zobowiązanie podległych prokuratorów okręgowych do ustalenia z Komendantami Wojewódzkimi Policji szczegółowego sposobu postępowania w omawianych sprawach;
- poinformowanie lokalnych mediów o rozpoczęciu stosowania wskazanych wyżej zasad.

Podkreślenia wymaga, że w każdym przypadku podejmowania zalecanych działań, konieczne jest respektowanie zasad wynikających z przepisów rozdziału 32 k.p.k. oraz działu I /rozdział 6, oddział 3/ Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Przekazując powyższe zalecenia informuję, że w stosownym czasie zostanie przeprowadzona zarówno kontrola ich wdrożenia, jak i osiągniętych efektów w zakresie zwalczania przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.

Minister Sprawiedliwości